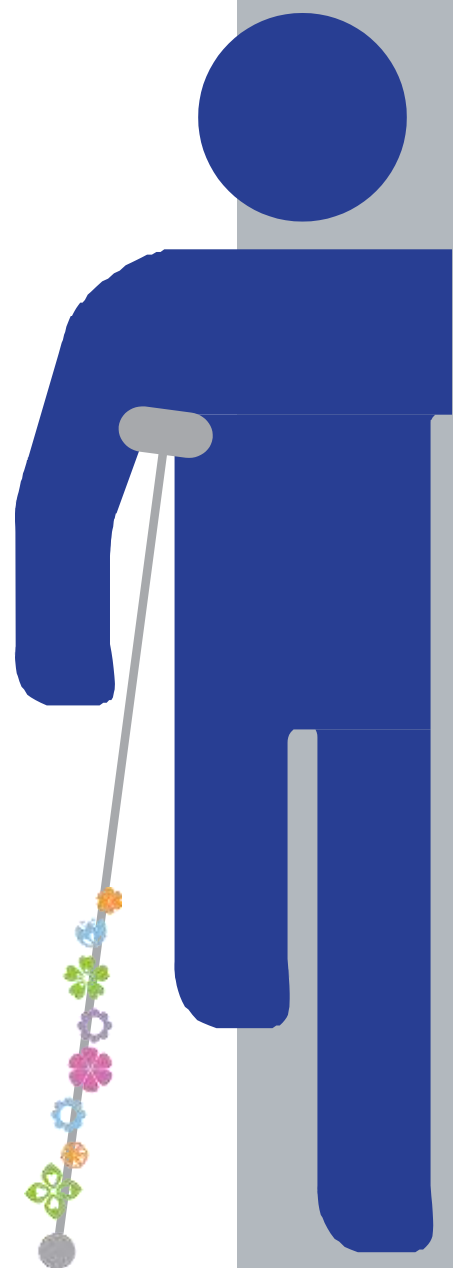

Convenția ONU
privind

Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

versiunea ușor de citit

Această carte a fost elaborată și editată de către echipa Asociației Obștești Centrul ”Speranța” din Chișinău.

Membrii echipei de adaptare în format ușor de citit, ușor de înțeles al Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități:

Lucia Gavriliță
Tatiana Cernomorîț
Gheorghe Zastavnețchi
Stela Tacu
Elena Gherța
Emilia Zastavnețchi.

Consultant adaptare și redactare: Natalia Dinu

Ilustrator: Ruxanda Stefanov

Design și tipar: Realitatea Media

Informația prezentată în această carte a fost testată de un grup de tineri cu dificultăți de învățare și dizabilități intelectuale din Republica Moldova dacă este ușor de citit și ușor de înțeles.

Orice utilizare a conținutului din această carte se va face cu acordul în scris acordat de Autor.

Acest material este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin organizației AO Centrul ”Speranța” și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

Ce este Convenția?

În această carte este prezentată Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în versiunea Ușor de citit și ușor de înțeles.

Această Convenție stabilește ce țări trebuie să asigure persoanelor cu dizabilități aceleași drepturi ca pentru toți oamenii.

Această adaptare a convenției nu reprezintă un document legal.

Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și Legea 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități sunt două acte de bază în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități.

În 2017, Centrul "Speranța" a reușit să le editeze în premieră în R. Moldova în versiunea "ușor de citit", datorită Proiectului "Ușor de citit, ușor de înțeles, ușor de acționat" implementat cu suportul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), prin intermediul programului FHI 360 „Parteneriate pentru o Societate Civilă Durabilă în Moldova” (MPSCS).

Astfel, persoanele cu dizabilități intelectuale și de învățare, dar și alte categorii de persoane din Republica Moldova vor putea să cunoască și să înțeleagă în ce constă drepturile persoanelor cu dizabilități.

Dacă doriți să intrați în posesia materialelor editate în versiunea easy-to-read sau dacă aveți nevoie de ghidare în adaptarea un material la acest format, ne puteți contacta la Centrul "Speranța".

Date de contact:

Asociația Obștească Centrul „Speranța”
Bd. Traian 12/2, ap.2 mun. Chișinău,
Republica Moldova

✉ e-mail: info@speranta.md

💻 web: www.speranta.md

☎ tel/fax: (+373 22) 56 11 00

📱 GSM: (+373) 79 77 55 13

Ce înseamnă aceste cuvinte?

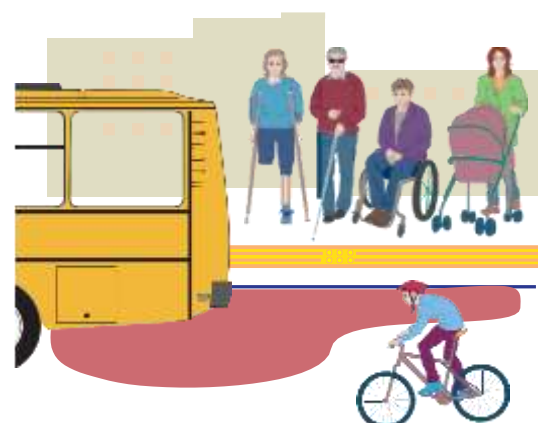
■ **Comunicarea** se referă la vorbire, text scris, Braille (sistem de citire pentru persoanele cu deficiențe de văz), text cu litere mari de tipar, texte citite de alți oameni, înregistrări de sunete și alte limbaje sau tehnologii de comunicare.

■ **Limbajul** se referă la limbajul vorbit și la limbajul semnelor.

■ **Discriminare** se întâmplă atunci când ceilalți exclud persoanele cu dizabilități și nu le acordă șanse egale.

■ **Adaptare rezonabilă** necesită toate acele schimbări de care au nevoie persoanele cu dizabilități pentru a se putea bucura de șanse egale.

■ **Design-ul universal** se referă la proiectarea produselor și serviciilor astfel încât toate persoanele să le poată folosi.

Articolul 3

Principii generale ale Convenției

- Convenția are grijă ca **demnitatea** fiecărui om **să fie respectată**.
Fiecare om are dreptul să-și trăiască viața **în modul în care crede** că e bine pentru el. Fiecare om are dreptul să facă **propriile alegeri în viață**.

- Viața fiecărui om va fi **protejată de discriminare**.
Este important ca fiecare om **să participe și să se integreze** deplin în viața societății.

- **Suntem diferiți**. Este important **să fie respectată această diversitate**.
Bărbații și femeile vor avea **aceleași șanse** de a se instrui, munci și a se bucura de viață.

- Orice om **va avea acces** la tot ce este important pentru o viață fericită.
Copiii cu dizabilități vor fi respectați de orice om și de societate în general.

Articolul 4

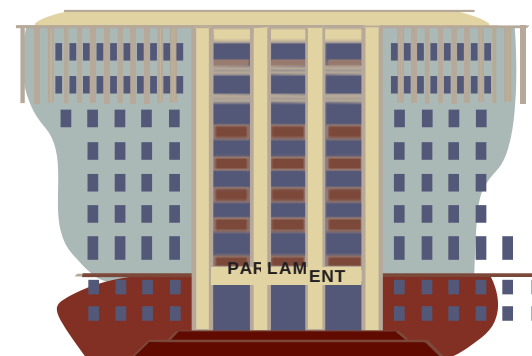
Obligații generale

- Țările care au semnat Convenția **vor face legi și vor lua măsuri** care respectă drepturile persoane cu dizabilități.

Vor fi scoase sau modificate toate documentele oficiale care discriminează persoanele cu dizabilități.

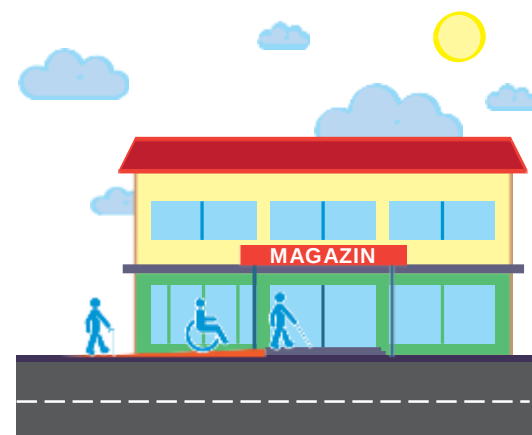
Țările vor urmări ca toate instituțiile **să îndeplinească aceste legi și să ia măsuri**.

- Înainte de adoptare, toate documentele oficiale **vor fi consultate** cu persoanele cu dizabilități, inclusiv copii.

- Toate lucrurile, serviciile, echipamentele vor avea un **design universal**, pentru a fi folosite și de persoanele cu dizabilități.

Învățații vor fi încurajați **să inventeze tehnologii și dispozitive** pentru persoanele cu dizabilități, ca **să trăiască fără bariere într-o comunitate**. Acestea vor avea un **preț accesibil**.

- **Dacă o lege este mai bună** pentru persoanele cu dizabilități decât Convenția, atunci se va respecta această lege.
Vor fi respectate **toate drepturile și libertățile omului**, fără nici o excepție.

Articolul 5

Egalitatea și nediscriminarea

- Țările care au semnat Convenția recunosc faptul că **toate persoanele sunt egale în fața legii**.
Discriminarea unei persoane din cauza dizabilității **este interzisă**.
Se vor lua toate măsurile pentru a **elimina** acest tip de discriminare.

- Persoanele cu dizabilități vor beneficia de **protecție juridică în caz de discriminare**.
Fiecare om se va bucura de protecția legii **în condiții de egalitate cu ceilalți**.

Articolul 6

Femei cu dizabilități

- Femeile și fetele cu dizabilități **sunt des discriminate**.

- Femeile și fetele cu dizabilități vor avea un **sprijin deplin al statului** pentru a învăța, a munci, a avea condiții de trai bune și în alte aspecte ale vieții.

Articolul 7

Copiii cu dizabilități

- **Toate drepturile** copiilor cu dizabilități **vor fi protejate**.
Ei se vor bucura de copilărie **în mod egal** cu ceilalți copii.
Binele copiilor este cel mai important.

- Copiii cu dizabilități vor putea **spune liber ceea ce cred** despre orice are legătură cu viața lor.
Copiii care nu pot spune singuri ce gândesc **vor fi ajutați**.

Articolul 8

Informarea societății

- Societatea **va respecta demnitatea** persoanelor cu dizabilități. Toți oamenii **vor cunoaște drepturile** acestora.
Vor fi stopate atitudinile și acțiunile din societate **care înjosesc** persoanele cu dizabilități.

- Societatea **va înțelege și aprecia** capacitățile persoanelor cu dizabilități.
De asemenea, **va promova meritele și realizările** acestor persoane.

- **Vor exista campanii de informare**, cu mesaj **pozitiv**, ca toți oamenii să înțeleagă și să respecte persoanele cu dizabilități.

- **Jurnaliștii vor cunoaște mesajele Convenției** și le vor promova în materialele lor de presă.

- **Copiii vor învăța**, în grădinițe și școli, cum să respecte drepturile persoanelor cu dizabilități.

Articolul 9

Accesibilitate

- Persoanele cu dizabilități vor avea **acces la tot ceea ce există într-o comunitate**. Așa vor avea o viață independentă.

Vor putea intra ușor în clădiri, în special în școli, unități medicale, locuințe și locuri de muncă.

- Este necesar ca persoanele cu dizabilități să poată **utiliza ușor orice transport** care circulă în localitate și în afara ei.
Este necesar să poată **folosi ușor orice drum** din localitate și din afara ei.

- **Toate serviciile din localitate** vor putea fi **ușor utilizate** de persoanele cu dizabilități.

Vor putea fi **ușor obținute informațiile** de orice fel.

Persoanele cu dizabilități se vor bucura în mod egal de **tehnologii și sisteme informatice**.

- Toate acestea vor exista **atât în orașe, cât și în sate**. Oamenii sunt egali în drepturi **oriunde ar trăi**.

Articolul 10

Dreptul la viață

- **Orice persoană are dreptul la viață**. Țările care au semnat Convenția vor lua măsuri ca persoanele cu dizabilități să se bucure de acest drept **în condiții de egalitate cu ceilalți**.

Articolul 11

Ajutor în situații de risc și urgențe umanitare

- **În caz de război, cutremure de pământ, furtuni și alte dezastre naturale**, statul va lua toate măsurile ca **să le ofere protecție și siguranță** persoanelor cu dizabilități.

Articolul 12

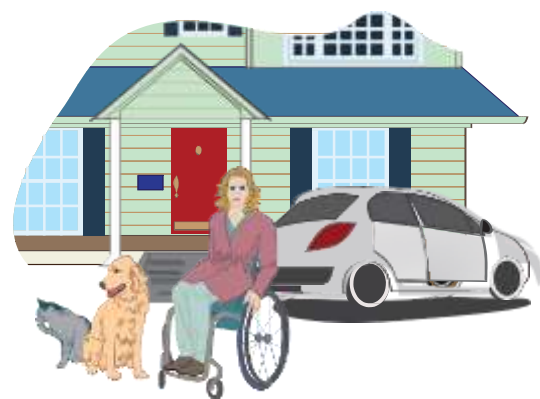
Recunoaștere egală în fața legii

- Persoanele cu dizabilități pot cere **ajutorul unui avocat** (asistență juridică) atunci când au nevoie.

- Cei care protejează juridic persoana cu dizabilități **îi vor respecta drepturile, voința și preferințele.**

- Persoanele cu dizabilități **pot avea sau moșteni averi** (proprietăți).
Ele au dreptul de a-și folosi banii (averea) **după propria dorință.**

- Persoanele cu dizabilități au drept egal de a **împrumuta bani (a lua credit) de la bănci** sau de a-și cumpăra casă.
Statul va avea grijă ca băncile să **nu ia pe nedrept lucrurile** (casă, mașină etc.) celor care au credite sau împrumuturi.

Articolul 13

Accesul la justiție

- Persoanele cu dizabilități **se pot adresa în judecată** pentru a-și apăra drepturile.
Ele vor fi **tratate în mod egal** ca și ceilalți cetățeni.

- **Poliția și judecătoria** vor avea grijă ca persoanele cu dizabilități să poată **participa activ** la toate etapele de cercetare a cazului.
Acestea pot participa **direct (în sală) sau indirect**, inclusiv ca martori.

- Statul **va adapta modul în care lucrează poliția, judecătoriile și închisorile**, ca să fie potrivite și pentru persoanele cu dizabilități.
Se va ține cont și de **vârsta** acestora.

- Angajații din justiție, poliție și închisori vor fi **instruiți cum să protejeze persoanele cu dizabilități.**

Articolul 14

Libertatea și siguranța persoanei

- Persoanele cu dizabilități **au dreptul să fie libere.**

Ele au dreptul, de asemenea, de **a se simți în siguranță**, în viața de zi cu zi.

- O persoană își poate pierde libertatea **doar în urma unui proces de judecată corect**, dacă a făcut **fapte** care sunt **pedepsite prin lege.**

Dizabilitatea nu poate fi un motiv pentru a fi lipsit de libertate.

- În închisoare, persoana cu dizabilități va avea **drepturi egale** cu ceilalți deținuți și i se vor asigura **condiții de trai adaptate** nevoilor lui.

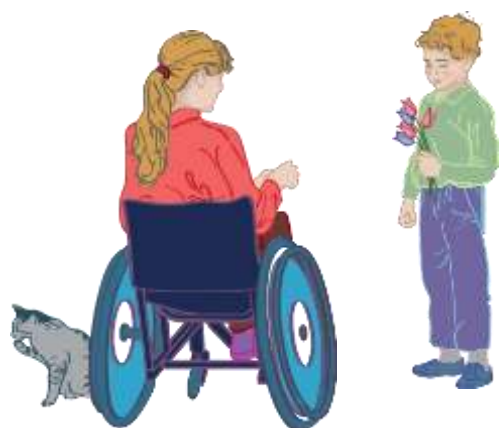
Articolul 15

Nimeni nu poate fi supus torturii

- **Nimeni** nu poate fi rănit, lovit sau umilit.

Nimeni nu poate fi **forțat să participe** într-un experiment medical sau științific.

Statul va apăra persoana cu dizabilități dacă este lovită sau înjosită.

Articolul 16

Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

- **Vor fi luate toate măsurile** ca persoanele cu dizabilități să nu ajungă **a fi exploatare sau abuzate** de alți oameni.

- Persoanele cu dizabilități și familiile lor vor fi **informați** despre cum să recunoască și să evite cazurile de exploatare și violență.

În special, **vor ști cum să anunțe** despre asemenea cazuri (raportare).

- Victimele pot avea nevoie de **tratament și suport psihologic** pentru a **reveni la o viață normală.**

Unele victime pot avea nevoie de **servicii de protecție.**

- Statul va asigura servicii **de protecție accesibile** persoanelor cu dizabilități.

Articolul 17

Protejarea integrității persoanei

- Fiecare persoană cu dizabilități are dreptul să-i fie **respectată sănătatea fizică și mentală**, în condiții egale cu ceilalți oameni.

Articolul 18

Libertatea de mișcare și cetățenia

VAMA

- Persoanele cu dizabilități au dreptul la **libertatea de mișcare**, inclusiv persoanele cu dizabilități.
A avea libertate de mișcare înseamnă ca persoana **să poată intra sau ieși liber** din țara sa sau din altă țară.

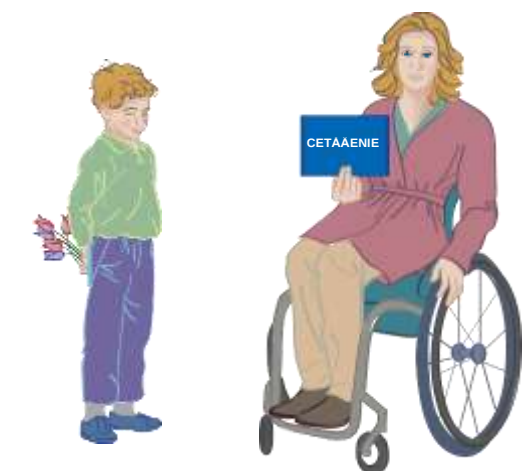
- Persoana cu dizabilități poate **alege o altă țară pentru trăi** (emigrare).

Dizabilitatea **nu poate fi un motiv pentru a-i refuza** unei persoane să emigreze.

- Dizabilitatea nu poate fi un obstacol ca o persoană **să obțină cetățenia țării în care s-a născut sau a altei țări**.

- Copiii cu dizabilități vor primi certificate de naștere din **țara lor**.

Copiii cu dizabilități au dreptul să-și **cunoască părinții** și **să fie îngrijiți** de aceștia.

Articolul 19

Viață independentă și integrare în comunitate

- Persoanele cu dizabilități au dreptul la **un trai în comunitate**, alături de ceilalți oameni.

- Persoanele cu dizabilități au dreptul să **aleagă unde să trăiască și cu cine să trăiască**.

- Persoanele cu dizabilități nu vor fi izolate. Comunitatea o va susține prin **servicii la domiciliu** și prin suportul unui **asistent personal**, atunci când acesta va avea nevoie.

- **Toate serviciile dintr-o comunitate** vor fi organizate în așa fel, ca și persoanele cu dizabilități **să poată beneficia ușor** de acestea.

Articolul 20

Dreptul de a te deplasa ușor în localitate și în afara ei

- Persoana cu dizabilități are dreptul **să se deplaseze** în modul în care **alege** că e bine pentru ea.

- Toate persoanele cu dizabilități vor avea **posibilitatea să învețe cum să se deplaseze independent**.

Vor exista cursuri **și pentru însoțitori**.

Persoanele cu dizabilități vor putea **obține ușor orice aparat** de care vor avea nevoie **pentru mișcare**.

Articolul 21

Dreptul de a spune ce gândești. Dreptul de a primi informațiile de care ai nevoie

- Persoana cu dizabilități are dreptul **să spună ce gândește**.

- Persoana cu dizabilități are dreptul **să fie informată**.

Asta înseamnă că orice informație va putea fi **ușor de aflat și de înțeles** de persoanele cu dizabilități.

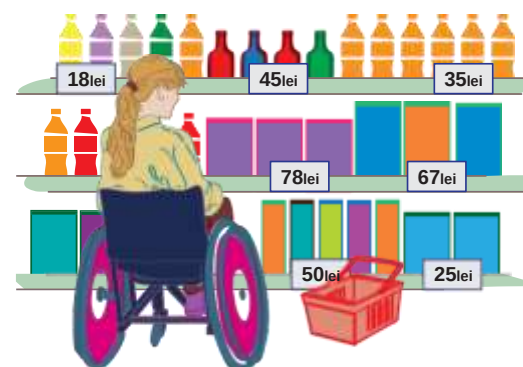

- În special **persoanele care lucrează în instituții de stat** vor avea grijă să fie **auzite și înțelese** de toate persoanele din țară.

- Ei vor transmite **informațiile** nu doar prin voce sau în scris, ci și prin **limbajul gesturilor, prin scrisul Braille și altele**

- **Televizorul, radio și ziarele** vor prezenta informații **ușor de înțeles** pentru persoanele cu dizabilități.

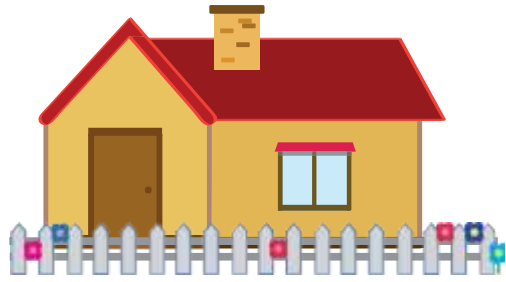
- Firmele private **vor adapta informațiile despre serviciile lor**, pentru ca **să fie înțelese** de toate persoanele cu dizabilități.

- Limbajul gesturilor e nevoie **să fie folosit mult mai des**.

Articolul 22

Dreptul la viață personală

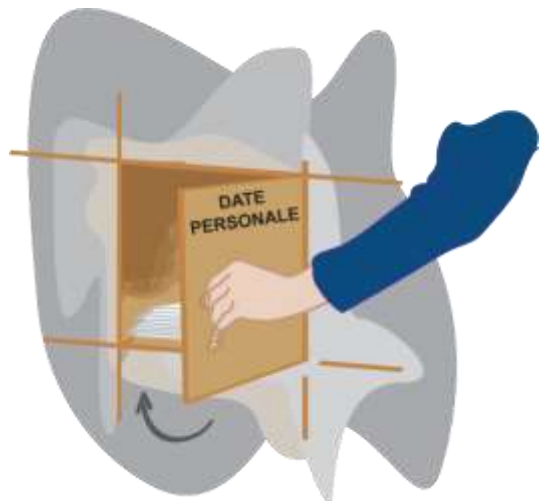

- **Viața personală** a oricărui om este protejată de lege.

Viață personală înseamnă tot ce ține de **familia, casa, scrisorile, telefonul** sau **sănătatea** unei persoane.

- Nimeni **nu are voie să vorbească sau să publice** informații despre persoana cu dizabilități fără acordul ei.

- Orice instituție de stat, cum sunt poliția, spitalul, școala, primăria **nu au voie să ofere altora informații despre orice persoană, inclusiv despre persoane cu dizabilități.**

Articolul 23

Respectul pentru cămin și familie

- Persoanele cu dizabilități au dreptul de **a-și întemeia o familie** și de **a decide** dacă **își doresc sau nu copii.**
- O persoană cu dizabilități are dreptul **să adopte copii sau să ia copii în grija sa** (tutelă, custodie).
- **Statul va ajuta** familia persoanei cu dizabilități **să-și crească copiii.**
- Copiii cu dizabilități au dreptul **să trăiască în familie.**
Nici un copil **nu va fi despărțit forțat de familia** lui din cauza că el sau părinții lui au o dizabilitate.
- Dacă un copil cu dizabilități nu poate fi îngrijit de familia lui, **se va cere ajutor rudelor.**
Însă dacă nici acest lucru nu e posibil, copilul va fi îngrijit într-un **mediu de tip familial.**

Articolul 24

Dreptul la educație

- Orice persoană cu dizabilități, indiferent de vârstă, are **dreptul să învețe**. Dizabilitatea **nu poate fi un obstacol** pentru ca o persoană să învețe.

- Copilul cu dizabilități are dreptul să meargă la școală în **localitatea sa**. E necesar ca **toate școlile să fie adaptate** nevoilor persoanelor cu dizabilități și **să le ofere sprijin în învățare**. **Profesorii vor învăța să lucreze** cu persoanele cu dizabilități pentru a le oferi o educație cât mai bună.

- Persoanele cu deficiențe de auz și de văz **vor învăța în limbajul care este potrivit pentru ei**.

- Pentru tânărul cu dizabilități vor exista posibilități de **a-și continua studiile la colegiu sau universitate**.

Articolul 25

Dreptul la sănătate

- Toți oamenii au dreptul să se bucure de **cea mai bună stare de sănătate**, inclusiv persoanele cu dizabilități. Statul **va dezvolta serviciile de sănătate** pentru persoanele cu dizabilități în orașe, dar și în sate, cât mai aproape de locul de trai.

- Se respectă Convenția atunci când în **centrele de sănătate există servicii de care au nevoie persoanele cu dizabilități**. Ele au nevoie de servicii de **diagnosticare**, servicii de **îmbunătățire a stării de sănătate** și servicii care **previn apariția altor dizabilități**. Medicii și asistentele medicale **vor respecta drepturile** persoanelor cu dizabilități. Ei le **vor trata respectuos**, le vor cunoaște nevoile și le vor acorda îngrijirea medicală necesară.

- **Copiii și persoanele în vârstă** cu dizabilități au nevoie de **o atenție specială** în îngrijirea sănătății.

- Se va acorda atenție **sănătății sexuale**, atât a **femeii**, cât și a **bărbatului**.

Articolul 26

Abilitare și reabilitare

- Persoanele cu dizabilități au dreptul la sprijin pentru **a trăi o viață independentă**, a **se dezvolta** fizic, intelectual, social și profesional, **a se integra** și **a participa deplin** în toate aspectele vieții.

În acest scop, vor fi create servicii și programe de **sănătate, încadrare în muncă, educație**.

- Serviciile se vor baza pe **nevoile și abilitățile** persoanei cu dizabilități. Acestea vor fi stabilite întotdeauna de o **echipă de specialiști**.

Persoanele cu dizabilități vor avea parte de aceste servicii **de la o vârstă cât mai mică**.

- Se va face tot posibilul ca aceste servicii să fie **disponibile în toate comunitățile**, inclusiv în **mediul rural** (sate).

- **Persoanele** care lucrează în aceste servicii **vor fi permanent instruite**, pentru a fi profesioniști.

- Statul va asigura informarea persoanelor cu dizabilități **despre tot ce este disponibil pentru acestea**: echipamente, tehnologii, servicii și altele, pentru **a putea beneficia de ele**.

Articolul 27

Dreptul la muncă

- Serviciile de stat se vor ocupa, **în egală măsură**, de **dreptul la muncă** al tuturor persoanelor, inclusiv al persoanelor cu dizabilități.

Statul va crea condiții pentru ca persoanele cu dizabilități **să învețe și să obțină profesia** care li se potrivește cel mai bine.

Orice persoană **are dreptul să-și aleagă munca** pe care vrea să o facă.

Statul va ajuta persoana cu dizabilități **să-și găsească un loc de muncă**.

- **Dreptul la muncă** al persoanelor cu dizabilități **trebuie protejat**.

Asta înseamnă că **locul de muncă va fi adaptat** nevoilor persoanei cu dizabilități.

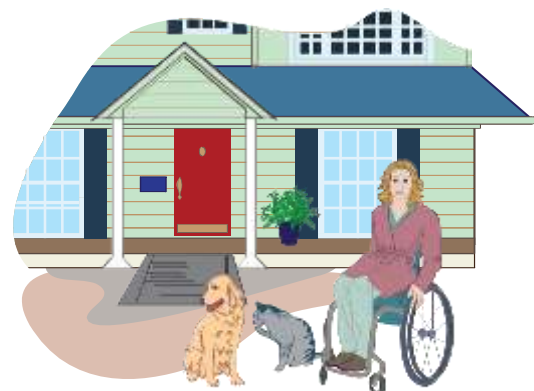
De asemenea, persoanele cu dizabilități vor putea fi angajate în instituții de stat și în companii private, și vor putea reveni la serviciu fără probleme după o întrerupere.

- Se consideră **discriminare** dacă o persoană cu dizabilități primește **un salariu mai mic** decât alte persoane pentru aceeași muncă.

Statul va lua măsuri pentru ca persoanele cu dizabilități **să nu ajungă să muncească forțate** de alți oameni.

Articolul 28

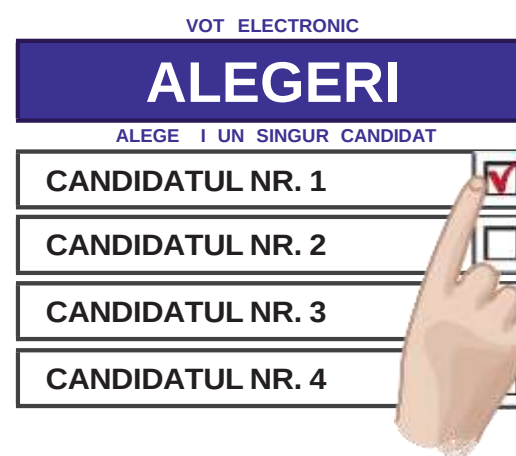
Sprijinul statului pentru o viață mai bună (protecția socială)

- **Dreptul la o viață mai bună** este un drept al tuturor oamenilor.
- Statul **va avea grijă** ca persoana cu dizabilități să beneficieze de **tot ce e necesar pentru viață**: hrană, îmbrăcăminte, locuință, apă potabilă, aparate (dispozitive) pentru a se deplasa. Asigurarea de către stat a acestor necesități se numește **protecție socială**. Este dreptul persoanei cu dizabilități de a **se bucura de protecție socială**.
- Statul va lua măsuri concrete pentru a **proteja de sărăcie** persoanele cu dizabilități și familiile lor.
- **Femeile, fetele și persoanele în vârstă** vor fi **susținute în special** pentru a nu suferi de sărăcie.
- Este uneori necesar ca statul **să ofere bani** (asistență financiară) persoanei cu dizabilități și familiei ei pentru ca ei **să poată depăși o perioadă grea**.
- Statul va ajuta persoanele cu dizabilități să fie **incluse în programe pentru locuință și pensie**.

Articolul 29

Participarea la viața politică și publică

- A participa la viața politică a țării înseamnă **să poți vota și să poți fi votat**.
Persoanele cu dizabilități vor fi încurajate să participe la viața politică a țării lor, în condiții egale cu ceilalți cetățeni.
- Persoanele cu dizabilități **vor primi sprijinul de care au nevoie** pentru a putea vota.
Ele vor primi **materiale informative ușor de înțeles**, vor fi create și **alte înlesniri** de care au nevoie pentru a vota liber.
- **În momentul votării**, persoana cu dizabilități are **dreptul să fie ajutată**, dacă cere ajutor.
Este important ca persoana cu dizabilități să poată **vota în secret**, fără a fi presată să voteze un anumit candidat.
- Statul **va utiliza noi tehnologii** care să ajute persoana cu dizabilități să voteze liber, în condiții de egalitate cu toți. Persoanele cu dizabilități **pot activa în organizații, asociații sau partide politice**.
Ele se pot **alătura organizațiilor înființate de persoane cu dizabilități**, pentru a vorbi în numele lor în țară sau peste hotarele țării.

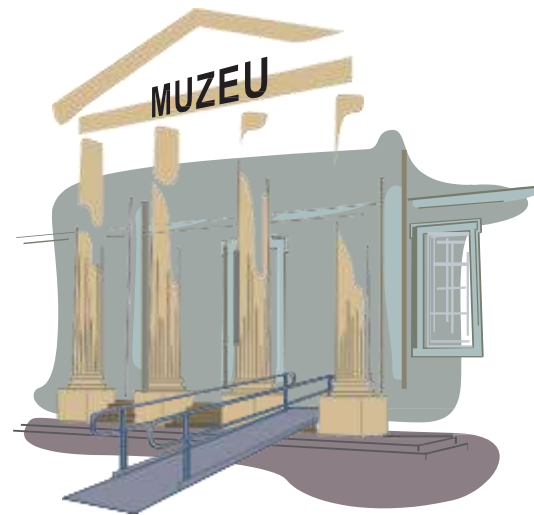
Articolul 30

Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport

- Țara care a semnat Convenția va lua măsuri ca persoanele cu dizabilități să poată **participa la viața culturală** a țării în care trăiesc.

La fel, **programele TV, filmele și piesele de teatru** vor fi transmise și **în limbaje** în care comunică persoanele cu dizabilități.

- Teatrele, muzeele, cinematografele, bibliotecile, birourile de turism vor fi **adaptate** pentru ca persoanele cu dizabilități să poată să le viziteze. Vor exista **rampe de acces către monumente** și locuri de cultură.

- Persoanele cu dizabilități **vor putea organiza și participa** la activități de odihnă, de timp liber și sportive de orice nivel.

Statul le va oferi **acces egal** la săli de instruire, antrenamente și la alte resurse necesare.

Copiii cu dizabilități vor avea acces egal la joacă, activități de timp liber și sportive **desfășurate în școli**, dar și **în afara lor**.

- **Vor fi create condiții** ca persoanele cu dizabilități să-și dezvolte și să-și folosească imaginația, creativitatea, inteligența **pentru binele societății**.

Articolul 31

Adunarea datelor

- Țările care au semnat Convenția trebuie să cunoască **câte persoane cu dizabilități sunt și ce nevoi au** acestea. Această informație va fi utilizată pentru a **fi de ajutor** persoanelor cu dizabilități.

Articolul 32

Țările trebuie să lucreze împreună

- Este necesar ca țările care au semnat Convenția să **lucreze împreună** pentru ca persoanele cu dizabilități să se simtă bine în țara lor. Țările **vor lucra împreună** cu persoanele cu dizabilități **pentru a afla nevoile lor**.

Articolul 33

Respectarea Convenției

- Țările, împreună cu persoanele cu dizabilități, **vor avea grijă** ca această Convenție să fie respectată de toți.

- Fiecare țară va avea **un grup de oameni responsabili** care să urmărească ca această Convenție să fie respectată de toți.

CUPRINS

Ce înseamnă aceste cuvinte?	2
Articolul 3 Principii generale ale Convenției	3
Articolul 4 Obligații generale	4
Articolul 5 Egalitatea și nediscriminarea	5
Articolul 6 Femei cu dizabilități	5
Articolul 7 Copiii cu dizabilități	6
Articolul 8 Informarea societății	6
Articolul 9 Accesibilitate	7
Articolul 10 Dreptul la viață	8
Articolul 11 Ajutor în situații de risc și urgențe umanitare	8
Articolul 12 Recunoaștere egală în fața legii	9
Articolul 13 Accesul la justiție	10
Articolul 14 Libertatea și siguranța persoanei	11
Articolul 15 Nimeni nu poate fi supus torturii	11
Articolul 16 Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului	12
Articolul 17 Protejarea integrității persoanei	12
Articolul 18 Libertatea de mișcare și cetățenia	13
Articolul 19 Viață independentă și integrare în comunitate	14
Articolul 21 Dreptul de a spune ce gândești. Dreptul de a primi informațiile de care ai nevoie	15
Articolul 20 Dreptul de a te deplasa ușor în localitate și în afara ei	15
Articolul 22 Dreptul la viață personală	17
Articolul 23 Respectul pentru cămin și familie	18
Articolul 24 Dreptul la educație	19
Articolul 25 Dreptul la sănătate	20
Articolul 26 Abilitare și reabilitare	21
Articolul 27 Dreptul la muncă	22
Articolul 28 Sprijinul statului pentru o viață mai bună (protecția socială)	23
Articolul 29 Participarea la viața politică și publică	24
Articolul 30 Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport	25
Articolul 31 Adunarea datelor	26
Articolul 32 Țările trebuie să lucreze împreună	26
Articolul 33 Respectarea Convenției	26

